

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γλυκά Νερά, 3/10/2017

Αρ. Πρωτ.: Φ. 56/30648

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ταχ. Δ/νση: Λεωφόρος Λαυρίου 150 & Ανδρικού 4
Τ.Κ. - Πόλη 15454 - Γλυκά Νερά
Τηλέφωνα: 210/6047444
Φαξ: 210-6618440
e-mail: mail@dipe-anatol.att.sch.gr

ΠΡΟΣ: **Δημόσια και Ιδιωτικά
Νηπιαγωγεία και
Δημοτικά σχολεία**

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΟΙΝ. **Σχολικούς Συμβούλους
Δημοτικής Εκπαίδευσης
και Προσχολικής Αγωγής
περιφερειών Δ/νσης
Α/θμιας Εκπ/σης Ανατ.
Αττικής**

Χρύσα Κουράκη politistika@dipe-anatol.att.sch.gr,
ckouraki@hotmail.gr, τηλ. 6937215991

ΘΕΜΑ: Σεμινάριο με θέμα «Σκέφτομαι... εκφράζομαι... επικοινωνώ...: Καλλιεργώντας τις προφορικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών»

Η Διεύθυνση Π.Ε. Ανατολικής Αττικής (Πολιτιστικά Θέματα), σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Π.Ε. της Δ' Αθήνας (δια της Υπεύθυνης Πολιτιστικών Θεμάτων) και το Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.), διοργανώνουν σεμινάριο **τριών τριώρων συναντήσεων** με θέμα «Σκέφτομαι... εκφράζομαι... επικοινωνώ...: Καλλιεργώντας τις προφορικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών».

Οι τρεις συναντήσεις του σεμιναρίου θα πραγματοποιηθούν κατά τις ώρες **17:00-20:00 μ.μ.** τις ακόλουθες ημερομηνίες και με τις ακόλουθες θεματικές:

1^η Συνάντηση: Δευτέρα, 23 Οκτωβρίου 2017

«Ρητορική τέχνη σημαίνει επικοινωνία: Διαβάζω εκφραστικά, μιλώ αυθόρμητα, επιχειρηματολογώ αποτελεσματικά»

Εμπυχώτρια: *Φωτεινή Εγγλέζου, Δρ Διδακτικής Γλώσσας και Ρητορικής, Διευθύντρια στο 2^ο Δ.Σ. Γλυφάδας, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.)*

2^η Συνάντηση: Δευτέρα, 30 Οκτωβρίου 2017

« Από τη λέξη στην αφήγηση και την δημιουργία ιστοριών στην σχολική τάξη»

Εμπυχωτές: *Δημήτρης Μάλλης, Εκπαιδευτικός, Αφηγητής, Μέλος του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.) και Καλλιρόη Μουλά, Δασκάλα, Αφηγήτρια*

3^η Συνάντηση: Δευτέρα, 6 Νοεμβρίου 2017

«Θέατρο και Επικοινωνία: Η συμβολή του θεάτρου στην διεύρυνση των γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων μαθητών προσχολικής και σχολικής ηλικίας»

Εμπυχώτρια: *Ιωάννα Μενδρινού, Δρ Θεατρολογίας, Νηπιαγωγός, Ειδική Γραμματέας στο Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.)*

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι εκπαιδευτικοί που θα επιλεγούν να παρακολουθήσουν και τις τρεις συναντήσεις.

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί στο 1^ο Δ.Σ. Βάρης (Άττιδος 7, τηλ. 2108971502) και απευθύνεται σε όλους τους εκπαιδευτικούς των σχολείων της Δ/νσης Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση. Επειδή **ο αριθμός συμμετοχής των εκπαιδευτικών είναι περιορισμένος (15 άτομα)** θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας με βάση τις δηλώσεις συμμετοχής.

Οι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο σεμινάριο παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική φόρμα στον σύνδεσμο https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe9VPTPEeTyKCr6a_KIE01CrLrBAonjP_goHKfIXoraUjyBeA/viewform

ως την **Τρίτη, 17 Οκτωβρίου 2017.**

Θα δοθούν βεβαιώσεις συμμετοχής. Λεπτομέρειες για το περιεχόμενο του σεμιναρίου και τα βιογραφικά των εμπυχωτών επισυνάπτονται.

Η Διευθύντρια

Διεύθυνσης Π.Ε. Ανατολικής Αττικής

Βασιλική Ξυθάλη

«Σκέφτομαι... εκφράζομαι... επικοινωνώ...: Καλλιερώντας τις προφορικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών»

Πώς θα βοηθήσουμε τους μαθητές μας να σκεφτούν κριτικά, να εκφραστούν με σαφήνεια, να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά; Πώς θα διαμορφώσουμε άτομα με αναπτυγμένες κριτικές, λεκτικές και επικοινωνιακές δεξιότητες; Τρία βιωματικά σεμινάρια θα επιδιώξουν να δώσουν απάντηση στα ερωτήματα αυτά. Αξιοποιώντας τεχνικές από τον χώρο της ρητορικής παιδαγωγικής, της αφήγησης και του θεάτρου, οι εισηγητές μαζί με τους εκπαιδευτικούς θα επιδιώξουν να εμπλουτίσουν τα διδακτικά εργαλεία και τις παιδαγωγικές πρακτικές που χρησιμοποιούνται στην τάξη αναφορικά με την καλλιέργεια των προφορικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών. Ειδικότερα, το περιεχόμενο κάθε σεμιναρίου θα διαμορφωθεί ως εξής:

A) Ρητορική τέχνη σημαίνει επικοινωνία: Διαβάζω εκφραστικά, μιλώ αυθόρμητα, επιχειρηματολογώ αποτελεσματικά (Διάρκεια: 3 ώρες)

Εμπυχώτρια: Φωτεινή Εγγλέζου, Δρ Διδακτικής Γλώσσας και Ρητορικής, Διευθύντρια στο 2^ο Δ.Σ. Γλυφάδας, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (I.P.E.Σ.E.)

Η ρητορική τέχνη, μέσα από πρακτικές εκφραστικής ανάγνωσης, παραγωγής αυθόρμητου λόγου και διαφόρων μορφών αντιλογίας μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση του λόγου, βελτιωμένη έκφραση, ταχύτερη και δομημένη κριτική σκέψη. Κατ' επέκταση, οι μαθητές μπορούν να βελτιώσουν τις δεξιότητες επικοινωνίας και την ικανότητα εξεύρεσης επιχειρημάτων για την υποστήριξη διαφόρων θέσεων.

Το να υποστηρίζεις, βέβαια, αυτό που πιστεύεις είναι σχετικά εύκολο. Στη ρητορική τέχνη αυτό που είναι πιο προκλητικό είναι να καταφέρεις να υποστηρίξεις με επιχειρήματα και αυτό που δεν πιστεύεις... με άλλα λόγια να βάλεις τον εαυτό σου στη θέση των ανθρώπων με τους οποίους δεν συμφωνείς... και να κατανοήσεις το δικό τους τρόπο σκέψης!!!

Με αυτόν τον τρόπο καλλιεργείται η συνεργασία και η ανεκτικότητα. Προωθείται η κατανόηση. Οι διαφορές μεταξύ απόψεων λύνονται ευκολότερα με τη βοήθεια της λογικής και της συζήτησης. Αναδεικνύεται η αξία του διαλόγου. Οι τσακωμοί γίνονται παρελθόν...

B) Από τη λέξη στην αφήγηση και την δημιουργία ιστοριών στην σχολική τάξη (Διάρκεια: 3 ώρες)

Εμπυχωτές:

- **Δημήτρης Μάλλης, Εκπαιδευτικός, Αφηγητής, Μέλος του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (I.P.E.Σ.E.)**
- **Καλλιρόη Μουλά, Δασκάλα, Αφηγήτρια**

Στο πλαίσιο του δεύτερου εισαγωγικού βιωματικού εργαστηρίου για την αφήγηση, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί αναμένεται ότι: α) θα γνωρίσουν παιχνίδια και τεχνικές παραγωγής προφορικού αφηγηματικού λόγου που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη. β) Θα αποκτήσουν βασικές γνώσεις-δεξιότητες, ώστε να μπορούν να οργανώσουν αφηγηματικές δράσεις στην σχολική τάξη. γ) Τέλος, θα βιώσουν την εμπειρία προετοιμασίας και παρουσίασης ενός λαϊκού παραμυθιού ή μύθου στην ομάδα των συμμετεχόντων μέσα από τη χρήση απλών τεχνικών αφήγησης.

Γ) Θέατρο και Επικοινωνία: Η συμβολή του θεάτρου στην διεύρυνση των γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων μαθητών προσχολικής και σχολικής ηλικίας (Διάρκεια: 3 ώρες)

Εμπυχώτρια: Ιωάννα Μενδρινού, Δρ Θεατρολογίας, Νηπιαγωγός, Ειδική Γραμματέας στο Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (I.P.E.Σ.E.)

Πρόκειται για ένα βιωματικό εργαστήριο στο οποίο επιχειρείται η ανάδειξη του θεάτρου ως τέχνης εγγενώς επικοινωνιακής, κυρίως όμως, ως τεχνικής ή μεθόδου που μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην γλωσσική καλλιέργεια, στην διεύρυνση των επικοινωνιακών (λεκτικών και α-λεκτικών) δεξιοτήτων και στην γενικότερη διαμόρφωση ενεργητικών, κριτικο-στοχαστικά σκεπτόμενων μελλοντικών ενηλίκων.

Ειδικότερα, επιδιώκεται ο εμπλουτισμός και διεύρυνση των εμπειρικών αναπαραστάσεων των εκπαιδευτικών ώστε, η αξιοποίηση των κωδίκων της θεατρικής επικοινωνίας και ποικίλων θεατρικών τεχνικών, να εξυπηρετήσουν τους παραπάνω σκοπούς με τον αποδοτικότερο τρόπο, σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των μαθητών.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ:

Φωτεινή Εγγλέζου, Δρ Διδακτικής Γλώσσας και Ρητορικής, Διευθύντρια στο 2^ο Δ.Σ. Γλυφάδας, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (I.P.E.S.E.)

Απόφοιτος του Φιλοσοφικού-Παιδαγωγικού-Ψυχολογικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κάτοχος MA (υποτροφία I.K.Y.) και διδακτορικού (Ph.D.) της Διδακτικής της Γλώσσας και Ρητορικής. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην επιχειρηματολογία και την διδακτική της, στην θεωρία και πρακτική της ρητορικής και στην καλλιέργεια επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε ενήλικες και παιδιά. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Η Διδασκαλία της Επιχειρηματολογίας* και δημοσιευμένων άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά ελληνικών και διεθνών συνεδρίων. Είναι εκπαιδύτρια αγώνων αντιλογίας από την Διεθνή Εκπαιδευτική Ένωση Αντιλογίας (IDEA) και συντονίστρια προγραμμάτων ρητορικής για μαθητές δημοτικού. Συμμετέχει ως εμπυχωτρία σε επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με θέματα διδακτικής της επιχειρηματολογίας και επικοινωνίας. Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ρητορικής Εταιρείας (Rhetoric Society of Europe), μέλος της συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού Rhetoric and Communication E-Journal και κριτής στο επιστημονικό περιοδικό GOVOR/SPEECH (Croatian Journal of Phonetics). Έχει ακαδημαϊκή εμπειρία σε θέματα ρητορικής και είναι ερευνήτρια στο Εργαστήριο Στρατηγικής Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Από το 2017 έχει επιλεγεί ως συνεργαζόμενο εκπαιδευτικό προσωπικό στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) στην θεματική ενότητα Critical Pedagogy.

Δημήτρης Μάλλης - Καλλιρρόη Μουλά, Εκπαιδευτικοί-Αφηγητές, Μέλη του Ινστιτούτου Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (I.P.E.S.E.)

Η αγάπη τους για τα παραμύθια τους οδήγησε να μαθητεύσουν στην τέχνη της αφήγησης κοντά σε Έλληνες και ξένους καταξιωμένους αφηγητές. Νιώθοντας την ανάγκη και την ευθύνη να μοιραστούν το θησαυρό της λαϊκής προφορικής παράδοσης, και με πολλή χαρά, αφηγούνται ιστορίες σε μικρούς και μεγάλους.

Είναι ιδρυτές της ομάδας αφήγησης «Παραμυθανθός». Η ομάδα αφήγησης «Παραμυθανθός» ερευνά, μελετά, καταγράφει και παρουσιάζει λαϊκά παραμύθια, μύθους και αφηγήσεις από τον τόπο μας και απ' όλον τον κόσμο.

Με τον «Παραμυθανθό» ταξιδεύουν στην Ελλάδα και στους μαγικούς τόπους των παραμυθιών. Έχουν αφηγηθεί σε φεστιβάλ, μουσεία, κοινωνικούς χώρους και καφέ, τόσο της Αθήνας όσο και της περιφέρειας, σε πολιτιστικούς συλλόγους, σχολεία, πλατείες, θεατρικές σκηνές, σταθμούς τρένων, σε αυλές σπιτιών, παραδοσιακά γεφύρια και ξέφωτα. Επί σειρά ετών εκπονούν εκπαιδευτικά προγράμματα για το λαϊκό παραμύθι και τους μύθους του κόσμου σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οργανώνουν και παρουσιάζουν βιωματικά σεμινάρια και εισηγήσεις για τα λαϊκά παραμύθια και την αφήγηση σε εκπαιδευτικούς.

Συγγραφικό έργο του Δημήτρη Μάλλη:

- "Ο ίσκιος κουλουριάζεται, το φως ξεθηκάρώνει" Εκδόσεις Οσελότος, 2016

- "Τρεις Ιστορίες για ανθρώπους που έφτασαν στις άκρες του κόσμου" Εκδόσεις Οσελότος 2014

Συγγραφικό έργο των Δημήτρη Μάλλη - Καλλιρρόης Μουλά:

- Συμμετοχή με δυο παραμύθια στο συλλογικό έργο: "Παραμύθια από το στόμα στο χαρτί και από το χαρτί στο στόμα" Δ.Β. Προύσαλης (Επ.), Εκδόσεις Απόπειρα, 2014.
- Συμμετοχή με δυο παραμύθια στο συλλογικό έργο: "Παραμύθια των Ευχών" Δ.Β. Προύσαλης (Επ.), Εκδόσεις Απόπειρα, 2015.

Ιωάννα Μενδρινού, Δρ Θεατρολογίας, Νηπιαγωγός, Ειδική Γραμματέας στο Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.)

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Νηπιαγωγών (Ε.Κ.Π.Α), κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. (Ε.Κ.Π.Α.) στην κατεύθυνση «Θέατρο και Εκπαίδευση» και Διδάκτωρ Θεατρολογίας με ειδίκευση στο Θέατρο για ανήλικους θεατές του Π.Τ.Δ.Ε. (Ε.Κ.Π.Α.). Εργάζεται από το 1992 στην ιδιωτική και δημόσια εκπαίδευση ως Νηπιαγωγός.

Έχει ασχοληθεί επαγγελματικά με το θέατρο κούκλας, τη συγγραφή και τη σκηνοθεσία έργων που απευθύνονται σε ανήλικους και έχει οργανώσει εργαστήρια θεάτρου για παιδιά και εφήβους. Έχει συνεργαστεί με διάφορους φορείς και σε ποικίλα προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σχετικά με θέματα Θεατρικής Παιδείας. Έχει συμμετάσχει σε επιστημονικά συνέδρια και βιωματικά εργαστήρια με εισηγήσεις για θέματα που άπτονται των επιστημονικών της ενδιαφερόντων, όπως: θέατρο για ανήλικους θεατές, θέατρο στην εκπαίδευση, η θεατρική εμπύχωση της κούκλας και του αντικειμένου, νεοελληνικό θέατρο.